

ПУБЛІЧНА БЕЗПЕКА У КОНТЕКСТІ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА, ПРОЦЕСУ ТА АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 351.74+342.78

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/383-384

Марина ДЖАФАРОВА

професор кафедри адміністративного
права та процесу факультету № 2,
доктор юридичних наук, професор

Олена ВАХНИЦЬКА

курсант навчальної групи Ф2-306
факультету № 2
Харківського національного
університету внутрішніх справ

МІСЦЕ ТА РОЛЬ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Діючим національним законодавством передбачено, що воєнний стан, як особливий правовий режим, вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [1]. Із законодавчо визначеного положення стає зрозумілим, що за таких умов дії особливого адміністративно-правового режиму встановлюються додаткові заборони та обмеження на окремі права і свободи фізичних та юридичних осіб з метою направлення всього економічного та військового потенціалу держави на її оборону та захист, підтримання правопорядку та національної безпеки.

Незважаючи на пристосування всіх державних і суспільних процесів до режиму воєнного стану, вкрай необхідним було і залишається забезпечення якісного та безперервного функціонування державних органів та організацій, додержання публічної безпеки і порядку всередині країни. При цьому саме Національна поліція виступає провідним суб'єктом реалізації поліцейських повноважень, а отже, ключовим органом у підтриманні стану захищеності життєво необхідних потреб суспільства та держави від ризиків та небезпеки соціального, природного або техногенного характеру, а також у забезпеченні стабільності правопорядку, дотримання правил і вимог, які містяться в нормах законодавства.

Як справедливо наголошується на сторінках наукових видань, Національна поліція здійснює багатofункціональну діяльність, місце та роль якої в механізмі забезпечення національної безпеки визначається в реалізації національних інтересів (забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку) під час протидії загрозам національної безпеки [2, с. 159]. Більш того, з метою забезпечення національної безпеки, підтримання публічної безпеки та правопорядку органи Національної поліції України також взаємодіють з підрозділами інших суб'єктів сектора безпеки і оборони, а саме: Збройними Силами України, Службою безпеки України, Державною прикордонною службою України, Національною гвардією України, різноманітними громадськими формуваннями і об'єднаннями тощо.

Варто зауважити, що поліцейська діяльність в умовах дії воєнного стану, порівняно з умовами мирного часу, піддається коригуванню під впливом тих вимог, що ставляться перед нею державою. Окрім того, завдання та функції правоохоронних органів, у тому числі

і органів Національної поліції, можуть змінюватися з урахуванням загроз та небезпек, які знаходяться на шляху до реального забезпечення законності та правопорядку в країні.

На сьогодні органи та підрозділи Національної поліції спільно з органами державної влади та місцевого самоврядування продовжують, перебуваючи під впливом складних умов воєнного часу, підтримувати відповідний стан суспільних відносин, що дозволяє забезпечувати захист прав, свобод та інтересів фізичних та юридичних осіб, попереджувати скоєння злочинів та проступків у суспільстві, охороняти інтереси держави від протиправних посягань. Отже, в оновлених реаліях сьогодення на порядок денний виносяться питання забезпечення такого стану національної безпеки країни, за якого буде створено оптимальні передумови для захисту національних інтересів та оборони територіальної цілісності. Більш того, саме від функціонування ефективної державної політики у сфері забезпечення національної безпеки залежить захист державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України.

До повноважень Національної поліції, які спрямовані на протидію загрозам національній безпеці, відносять: застосування заходів для забезпечення публічної безпеки і порядку на вулицях, площах, у парках, скверах, на стадіонах, вокзалах, в аеропортах, морських та річкових портах, інших публічних місцях; здійснення контролю за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин; здійснення контролю у межах своєї компетенції, визначеної законом, за дотриманням вимог режиму радіаційної безпеки у спеціально визначеній зоні радіоактивного забруднення; сприяння забезпеченню відповідно до закону правового режиму воєнного або надзвичайного стану, зони надзвичайної екологічної ситуації у разі їх оголошення на всій території України або в окремі місцевості [3, с. 125]. Водночас виникнення військової агресії обумовило виконання органами поліції, поряд із повсякденними повноваженнями, також і специфічних завдань, як-от: фіксація військових злочинів; встановлення і затримання диверсантів, мародерів, колабораціоністів; посилення контролю за обігом зброї; несення служби на блокпостах з метою виявлення та затримання осіб, причетних до диверсійно-розвідувальних сил противника чи незаконних збройних (воєнізованих) формувань; припинення незаконного бізнесу, надання допомоги постраждалим тощо.

За умови виконання органами Національної поліції покладених на неї завдань та функцій щодо підтримання публічної безпеки і порядку в умовах воєнного стану стає можливим досягнення оптимального розвитку суспільних відносин у всіх сферах життєдіяльності суспільства та держави, які, у свою чергу, забезпечують: максимально результативну діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування, скеровану на вирішення ключових завдань у сфері обороноздатності держави; продуктивну діяльність органів державної влади на міжнародній арені, спрямовану на залучення економічної та військової підтримки провідних країн світу; ефективне налагодження систем логістичного забезпечення Збройних Сил України тощо.

---

1. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24.02.2022 № 64/2022. URL : <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>.

2. Каліман М. Р. Роль Національної поліції України в забезпеченні національної безпеки. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 5. С. 157–159. URL : http://www.lsej.org.ua/5_2021/38.pdf.

3. Безега В.В. Характеристика адміністративно-правового статусу Національної поліції як суб'єкта сектору безпеки і оборони. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 3. С. 121–127.